

โรคปอดอักเสบ ในผู้ใหญ่

Pneumonia in Adults

สุภาวดี มากะนัถ์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

Naresuan University Publishing House

www.nupress.grad.nu.ac.th

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร Naresuan University Publishing House

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร 99 หมู่ 9 อาคารมหาธรรมราชา ชั้น 1 มหาวิทยาลัยนเรศวร
ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0 5596 8833-8836 E-mail : nuph@nu.ac.th

www.nupress.grad.nu.ac.th สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร @nupress

สงวนลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร ห้ามทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชนไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร เท่านั้น

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สุภาวดี มากะนันต์.

โรคปอดอักเสบในผู้ใหญ่ = Pneumonia in adults.-- พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2568.
226 หน้า.

1. ปอดอักเสบ. I. ชื่อเรื่อง.

616.241

ISBN 978-616-426-395-6

ISBN (e-book) 978-616-426-396-3

สพน. 153

ราคา 460 บาท

พิมพ์ครั้งแรก ตุลาคม พ.ศ. 2568

จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

วางจำหน่ายที่

1. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร. 0 2218 9812
2. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0 2579 0113
3. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0 2613 3899
4. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร อาคารมหาธรรมราชา จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0 5596 8833-8836

ประธานกองบรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.กรองกาญจน์ ขุทิพย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

กองบรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยรัตน์ มदनาค • รองศาสตราจารย์ ดร.ธนชัย พูนไพบูลย์พิพัฒน์ • รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา สมกุล •
รองศาสตราจารย์ ดร.ภณ วชิระนิเวศ • รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย เมธีวรัญญู • ศาสตราจารย์ ดร. พญ.สุธาทิพย์ พงษ์เจริญ •
ศาสตราจารย์ ดร.สุทธิดา ถาณ้อย • รองศาสตราจารย์ ดร.นิทรา กิจธิระวุฒินาง • รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย วิทยาอารีย์กุล •
รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ด่านยุทธศิลป์ • ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา • รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินดา เจียมศรีพงษ์ •
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยพงษ์ สำเนียง • ผู้ช่วยศาสตราจารย์จริยาภรณ์ สุวพันธ์ • รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธ์ กิจสนาโยธิน •
พัชรวิ ท่วมใจดี • นวพรรณ ตันติพิลาผล • สรญา แสงเย็นพันธ์

ประสานงาน

ภักดีสินี เทิดสิทธิกุล

ฝ่ายขาย/การเงิน

มลชา โพธิ์เงิน • วสันต์ มาสวัสดิ์

ออกแบบปก

สรญา แสงเย็นพันธ์

ออกแบบรูปเล่ม

สรญา แสงเย็นพันธ์ • สัณญา จันทา

พิมพ์ที่

รัตนสุวรรณกรพิมพ์ 3 30-31 ถนนพญาไท ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

สำนักพิมพ์นี้เป็นสมาชิกสมาคมผู้จัดพิมพ์
และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
<https://pubat.or.th>

พิมพ์บน
กระดาษคุณภาพ เพื่อผลงานคุณภาพ
กระดาษอะไหล่จากโรงพิมพ์

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือเข้าชั้นเรียนติดต่อได้ที่ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
โทร. 0 5596 8836 Email : nuph@nu.ac.th

คำนิยม

โรคปอดอักเสบเป็นโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจที่เป็นอันตรายถึงชีวิตได้ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ทั่วโลก โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ในช่วงปี พ.ศ. 2563-2565 ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากทั่วโลก

โรคปอดอักเสบเกิดได้จากเชื้อโรคหลายประเภท ทำให้มีวิธีการดูแลรักษาที่แตกต่างกัน แพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป รวมถึงอายุรแพทย์ทั่วไปและอายุรแพทย์สาขาเฉพาะต่าง ๆ จำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในการวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้องเพื่อให้การดูแลรักษาได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม เพื่อลดอัตราการเกิดภาวะแทรกซ้อนและอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วย

หนังสือโรคปอดอักเสบในผู้ใหญ่เล่มนี้ ผู้นิพนธ์ได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับแพทย์ทุกสาขาและผู้สนใจได้อ่าน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในโรค วิธีการรักษา ตลอดจนการป้องกันโรคปอดอักเสบ ผู้นิพนธ์มีความตั้งใจที่จะให้หนังสือเล่มนี้มีส่วนช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพดี ลดความเจ็บป่วย ภาวะทุพพลภาพและอัตราการเสียชีวิตจากโรคปอดอักเสบ ซึ่งจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขของประเทศได้ทางหนึ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นพ.อภิรัตน์ หวังธีระประเสริฐ
หัวหน้าภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้นิพนธ์ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและให้การช่วยเหลือและสนับสนุนในการทำหนังสือเล่มนี้จนสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ นพ.พีระพล วอง และ ศาสตราจารย์ ดร. พญ.สุธาทิพย์ พงษ์เจริญ ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่กรุณาให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ในด้านการเขียนหนังสือ

ขอขอบคุณคุณจิราพร เพ็งจันทร์ เลขานุการภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร สำหรับการช่วยจัดทำดัชนี และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้

ขอขอบคุณบุคลากรโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ ได้แก่ แพทย์ใช้ทุน แพทย์ประจำบ้านสาขาอายุรศาสตร์ อายุรแพทย์ อายุรแพทย์สาขาโรคระบบการหายใจและภาวะวิกฤตระบบการหายใจ พยาบาลแผนกอายุรกรรม เภสัชกร และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณผู้ป่วยที่ช่วยเพิ่มเติมประสบการณ์ให้แก่ผู้นิพนธ์ คุณภาพการดูแลรักษาผู้ป่วยที่ดีและได้มาตรฐาน จะเป็นแรงผลักดันในการทำงานของผู้นิพนธ์ ณ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พญ.สุภาวดี มากะนัณฑ์

คำนำ

โรคปอดอักเสบเป็นโรคติดเชื้อที่พบได้บ่อยและเป็นสาเหตุของภาวะทุพพลภาพและการเสียชีวิตอันดับต้น ๆ ทั่วโลก โรคปอดอักเสบสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภทและเกิดจากเชื้อจุลชีพก่อโรคได้หลากหลาย มีวิธีในการวินิจฉัยและการดูแลรักษาที่แตกต่างกัน จัดเป็นความท้าทายของแพทย์ผู้ทำการรักษาผู้ป่วย

ผู้นิพนธ์มีความสนใจเกี่ยวกับโรคปอดอักเสบเป็นพิเศษ โดยได้ศึกษาเพิ่มเติมและทำการวิจัยเกี่ยวกับโรคปอดอักเสบและได้ตีพิมพ์งานวิจัยในวารสารระดับชาติและระดับนานาชาติ และมีความตั้งใจในการจัดทำหนังสือเล่มนี้เพื่อรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับโรคปอดอักเสบที่พบบ่อยในผู้ใหญ่ โดยรวบรวมข้อมูลจากแนวทางการวินิจฉัยและดูแลรักษาผู้ป่วยโรคปอดอักเสบที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ งานวิจัยที่ผู้นิพนธ์ทำเอง งานวิจัยภายในประเทศ งานวิจัยของต่างประเทศ และประสบการณ์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ โดยเนื้อหาในหนังสือประกอบด้วย คำนิยาม ปัจจัยเสี่ยง เชื้อจุลชีพก่อโรค การวินิจฉัยโรค การดูแลรักษา ตลอดจนการป้องกันโรคปอดอักเสบที่พบบ่อยในผู้ใหญ่ หนังสือเล่มนี้เหมาะกับแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป แพทย์ใช้ทุน แพทย์ประจำบ้านสาขาอายุรศาสตร์ แพทย์เฉพาะทางด้านอายุรศาสตร์ รวมถึงแพทย์ผู้สนใจ

ผู้นิพนธ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคปอดอักเสบได้เป็นอย่างดี อันจะช่วยลดการเกิดภาวะทุพพลภาพ ลดอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วย และลดปัญหาสาธารณสุข อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ป่วยและประเทศชาติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พญ.สุภาวดี มากะนันต์

คำย่อ

อักษรย่อ	นิยาม
ARDS	Acute respiratory distress syndrome
BAL	Bronchoalveolar lavage
BUN	Blood urea nitrogen
CBC	Complete blood count
CFU	Colony-forming unit
CrCl	Creatinine clearance
CMV	Cytomegalovirus
CRE	Carbapenem-resistant Enterobacterales
CRP	C-reactive protein
EBV	Epstein-Barr virus
ECMO	Extracorporeal membrane oxygenation
eGFR	Estimated glomerular filtration rate
ESBL	Extended-spectrum beta-lactamase
FiO2	Fraction of inspired oxygen
g	Gram
GMS	Grocott's methenamine silver
HFNC	High-flow nasal cannula
HSV	Herpes simplex virus
HHV-6	Human herpes virus-6
H&E	Hematoxylin and eosin
IL	Interleukin
IMV	Invasive mechanical ventilation
IV	Intravenous
kg	Kilogram
MDR	Multidrug-resistant

อักษรย่อ	นิยาม
mg	Miligram
MRSA	Methicillin-resistant <i>Staphylococcus aureus</i>
MSSA	Methicillin-susceptible <i>Staphylococcus aureus</i>
MTB	<i>Mycobacterium tuberculosis</i>
NAATs	Nucleic acid amplification tests
NIV	Noninvasive ventilation
NTM	Nontuberculous mycobacteria
PaO ₂	Partial pressure of oxygen
PCR	Polymerase chain reaction
PO	Per os/oral
PSB	Protected specimen brush
RSV	Respiratory syncytial virus
SaO ₂	Arterial oxygen saturation
SARS-CoV-2	Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2
TBLB	Transbronchial lung biopsy
VZV	Varicella-zoster virus
ก.	กรัม
กก.	กิโลกรัม
นก.	นาโนกรัม
มก.	มิลลิกรัม
มคก.	ไมโครกรัม
มล.	มิลลิลิตร

สารบัญ

บทที่ 1	บทนำ โรคปอดอักเสบ	1
	Introduction to pneumonia	
บทที่ 2	โรคปอดอักเสบชุมชน.....	11
	Community-acquired pneumonia	
บทที่ 3	โรคปอดอักเสบในโรงพยาบาล	49
	Hospital-acquired pneumonia	
บทที่ 4	โรคปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับเครื่องช่วยหายใจ	75
	Ventilator-associated pneumonia	
บทที่ 5	โรคปอดอักเสบในผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง	109
	Immunocompromised host pneumonia	
บทที่ 6	โรคปอดอักเสบจากการสำลัก	145
	Aspiration pneumonia	
บทที่ 7	โรคปอดอักเสบจากการติดเชื้อโควิด 19	169
	COVID-19 pneumonia	
ดัชนี	.....	210

บทที่ 1

บทนำ โรคปอดอักเสบ

Introduction to pneumonia

01

เกริ่นนำ

โรคปอดอักเสบ (pneumonia) คือ การติดเชื้อที่เนื้อปอด (pulmonary parenchyma) เป็นโรคที่พบได้บ่อยและเป็นสาเหตุของการเกิดภาวะทุพพลภาพและการเสียชีวิตอันดับต้น ๆ ทั่วโลก โดยเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับที่ 4 จากรายงานขององค์การอนามัยโลกในปี พ.ศ. 2563¹ สำหรับข้อมูลในประเทศไทยจากการรายงานของสำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2565 พบอัตราป่วยจากปอดอักเสบจำนวน 357.77 ต่อประชากรแสนราย และมีอัตราเสียชีวิต 0.33 ต่อประชากรแสนราย² โดยพบอัตราป่วยสูงในผู้ที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปี และอายุน้อยกว่า 4 ปี และพบอัตราเสียชีวิตสูงในผู้ที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปี

ดังนั้นโรคปอดอักเสบจึงเป็นโรคที่มีความสำคัญและเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทยและทั่วโลก มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่แพทย์ผู้ดูแลรักษาผู้ป่วยควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคปอดอักเสบเป็นอย่างดี เพื่อที่จะสามารถให้การวินิจฉัยและให้การรักษาผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม เพื่อลดอัตราการเกิดภาวะทุพพลภาพและอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วย

พยาธิกำเนิด

กลไกการเกิดโรคหลักของโรคปอดอักเสบ ได้แก่ การสำลักสิ่งคัดหลั่งจากคอหอยส่วนปาก (oropharyngeal aspiration) ทำให้เกิดการเคลื่อนที่ของเชื้อจุลินทรีย์ในระบบทางเดินหายใจส่วนบนลงไปสู่ระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง^{3,4} และระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายไม่สามารถกำจัดเชื้อจุลินทรีย์ได้ ทำให้เกิดการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรคในถุงลมปอด และทำให้เกิดพยาธิสภาพในปอดตามมา กลไกการเกิดโรคอื่น ๆ ที่พบได้น้อยกว่า ได้แก่ การสูดหายใจเอาเชื้อจุลินทรีย์เข้าสู่ทางเดินหายใจส่วนล่าง (direct inhalation) การที่เชื้อจุลินทรีย์แพร่มาทางกระแสเลือดเข้าสู่ปอดจากการติดเชื้อในตำแหน่งอื่น (hematogenous spreading) และการที่เชื้อจุลินทรีย์เข้าสู่ปอดโดยตรง (direct spreading)

ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคปอดอักเสบและชนิดของเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรคมีความแตกต่างกันไป ขึ้นกับชนิดของโรคปอดอักเสบและภาวะภูมิคุ้มกันของผู้ป่วย ซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดในบทต่อ ๆ ไป

พยาธิสภาพ

พยาธิสภาพของโรคปอดอักเสบสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท⁵⁻⁷ ได้แก่

1. Lobar pneumonia มักพบในการติดเชื้อแบคทีเรีย โดยมีการอักเสบติดเชื้อของปอดทั้งกลีบ พบพยาธิสภาพที่ถุงลมปอด (alveoli) แบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่

1.1 ระยะที่ 1 ระยะเลือดคั่ง (congestion phase) พบใน 12-24 ชั่วโมงแรกหลังจากเชื้อจุลินทรีย์เข้าไปใน alveoli และเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ร่างกายมีการตอบสนองโดยมีเลือดคั่งบริเวณ

บทที่ 2

โรคปอดอักเสบชุมชน

Community-acquired pneumonia

02

เกริ่นนำ

โรคปอดอักเสบชุมชน (community-acquired pneumonia, CAP) คือ ปอดอักเสบจากการติดเชื้อจุลินทรีย์นอกโรงพยาบาล เป็นโรคที่พบได้บ่อยในเวชปฏิบัติและทำให้เกิดภาวะทุพพลภาพ ตลอดจนเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับต้น ๆ ทั่วโลก โดยพบมีผู้เสียชีวิตจาก CAP ประมาณ 2,400,000 รายทั่วโลกใน พ.ศ. 2559¹ ประเทศสหรัฐอเมริกาพบอุบัติการณ์ของ CAP ในผู้ใหญ่ประมาณ 16-23 รายต่อประชากร 1,000 รายต่อปี โดยพบอัตราการเสียชีวิตที่ 30 วันประมาณร้อยละ 12 ของผู้ป่วย CAP ที่ต้องเข้ารับการรักษานในโรงพยาบาล²⁻⁴ ข้อมูลในประเทศไทยจากรายงานของสำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2562 พบผู้ป่วย CAP จำนวน 115,212 ราย เสียชีวิต 97 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 176.1 ต่อประชากร 100,000 ราย⁵ การวินิจฉัยและการประเมินความรุนแรงของโรคที่แม่นยำ รวมถึงการใช้อยาต้านจุลินทรีย์ที่รวดเร็วและเหมาะสม จะช่วยลดปัญหาการเกิดเชื้อดื้อยา ลดภาวะแทรกซ้อนจากการให้ยาต้านจุลินทรีย์ ลดภาวะทุพพลภาพ และลดอัตราการเสียชีวิตในผู้ป่วยโรคปอดอักเสบชุมชนได้

พยาธิกำเนิด

โดยปกติปอดสัมผัสกับอากาศและเชื้อจุลินทรีย์ภายนอกร่างกาย ดังนั้นจึงพบเชื้อจุลินทรีย์ในระบบทางเดินหายใจส่วนต้นในคนปกติ การสำลักสิ่งคัดหลั่งจากคอหอยส่วนปาก (oropharynx) ปริมาณเพียงเล็กน้อยจะทำให้เชื้อจุลินทรีย์เข้าสู่ระบบทางเดินหายใจส่วนล่างได้ อย่างไรก็ตามจากความเชื่อเดิมที่ว่าระบบทางเดินหายใจส่วนล่างปราศจากเชื้อจุลินทรีย์นั้น ในปัจจุบันมีวิธีการตรวจทางอณูชีววิทยา (molecular technique) ที่มีความไวมากขึ้น พบว่าระบบทางเดินหายใจส่วนล่างในคนปกติจะมีเชื้อจุลินทรีย์บางชนิด เช่น *Prevotella* spp., *Veillonella* spp. และ *Streptococcus* spp. โดยพบเชื้อจุลินทรีย์ทั้งหมด (microbiome) ประมาณ 10^2 - 10^3 ตัวต่อ bronchoalveolar lavage fluid 1 มิลลิลิตร⁶ ซึ่งแตกต่างจากในคอหอยส่วนปากที่พบได้ประมาณ 10^6 ตัวต่อสารคัดหลั่ง 1 มิลลิลิตร⁷ โดย microbiome จะควบคุมการตอบสนองของภูมิคุ้มกันที่ปอด อย่างไรก็ตามกลไกการป้องกันของร่างกายทั้งระบบภูมิคุ้มกันโดยกำเนิด (innate immunity) และระบบภูมิคุ้มกันแบบจำเพาะ (adaptive immunity) จะเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมชนิดและปริมาณของเชื้อจุลินทรีย์ให้อยู่ในระดับสมดุล ดังนั้นความผิดปกติของกลไกการป้องกันโรคของ

บทที่ 3

โรคปอดอักเสบในโรงพยาบาล

Hospital-acquired pneumonia

03

เกริ่นนำ

โรคปอดอักเสบในโรงพยาบาล (hospital-acquired pneumonia, HAP) เป็นการติดเชื้อในโรงพยาบาล (hospital-acquired infection) ที่พบบ่อยที่สุด คือ พบได้ประมาณร้อยละ 22 ของการติดเชื้อในโรงพยาบาลทั้งหมด¹ โดยพบอุบัติการณ์ของ HAP ตั้งแต่ 5-20 รายต่อ 1,000 การนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล และทำให้เพิ่มระยะเวลาการรักษาตัวในโรงพยาบาลเฉลี่ย 7-9 วัน² HAP ทำให้ผลลัพธ์ในการรักษาไม่ดี เพิ่มอัตราการเกิดภาวะทุพพลภาพ อัตราการเสียชีวิต อัตราการเข้ารับการรักษานในหอผู้ป่วยวิกฤต การใช้เครื่องช่วยหายใจ ระยะเวลาอนรักษตัวในโรงพยาบาล และเพิ่มค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา^{3, 4} การวินิจฉัยโรคที่ถูกต้องแม่นยำและการให้ยาต้านจุลชีพที่เหมาะสมจะทำให้ลดอัตราการเกิดภาวะแทรกซ้อนและลดอัตราเสียชีวิตได้

นิยาม

ตามคำแนะนำของแนวเวชปฏิบัติในการรักษาโรคปอดอักเสบในโรงพยาบาลและโรคปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับเครื่องช่วยหายใจในผู้ใหญ่ของ American Thoracic Society (ATS) และ Infectious Disease Society of America (IDSA) (ATS/IDSA) พ.ศ. 2548² และ IDSA/ATS พ.ศ. 2559⁵ ได้ให้นิยามเกี่ยวกับปอดอักเสบที่เกี่ยวข้องกับการรักษาในโรงพยาบาล ดังนี้

1. โรคปอดอักเสบในโรงพยาบาล (hospital-acquired pneumonia, HAP) คือ ปอดอักเสบจากการติดเชื้อที่เกิดขึ้นหลังจากเข้ารับการรักษตัวในโรงพยาบาลเป็นเวลาอย่างน้อย 48 ชั่วโมง ในผู้ป่วยที่ไม่ได้ใส่ท่อช่วยหายใจ

2. โรคปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับเครื่องช่วยหายใจ (ventilator-associated pneumonia, VAP) คือ ปอดอักเสบจากการติดเชื้อที่เกิดขึ้นในผู้ป่วยหลังจากการใส่ท่อช่วยหายใจเป็นเวลานานกว่า 48 ชั่วโมง

ดังนั้นในปัจจุบัน HAP และ VAP จึงถูกจัดเป็น 2 กลุ่มโรคที่แยกกันอย่างชัดเจน และจะได้กล่าวถึง VAP ในบทต่อไป

บทที่ 4

โรคปอดอักเสบที่สัมพันธ์ กับเครื่องช่วยหายใจ

Ventilator-associated pneumonia

เกริ่นนำ

โรคปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับเครื่องช่วยหายใจ (ventilator-associated pneumonia, VAP) คือ ปอดอักเสบจากการติดเชื้อที่เกิดขึ้นในผู้ป่วยหลังจากการใส่ท่อช่วยหายใจเป็นเวลานานกว่า 48 ชั่วโมง เป็นสาเหตุอันดับต้นของการติดเชื้อในหอผู้ป่วยวิกฤตที่ใส่เครื่องช่วยหายใจ^{1, 2} พบอัตราการเกิด VAP ประมาณร้อยละ 9-27 ของผู้ป่วยที่ใส่ท่อช่วยหายใจ และอัตราการเกิด VAP จะเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาการใช้เครื่องช่วยหายใจที่ยาวนานขึ้น^{3, 4} จากการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (meta-analysis) พบว่าผู้ป่วย VAP มีอัตราการเสียชีวิตประมาณร้อยละ 13⁵ การเกิด VAP ทำให้เพิ่มระยะเวลาการใช้เครื่องช่วยหายใจประมาณ 7.6-11.5 วัน เพิ่มระยะเวลาการรักษาตัวในโรงพยาบาลประมาณ 11.5-13.1 วัน และเพิ่มค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลจำนวนมาก⁶⁻⁸ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่แพทย์ต้องสามารถวินิจฉัยและให้ยาต้านจุลชีพที่รวดเร็วและเหมาะสม ซึ่งจะช่วยลดระยะเวลาการใช้เครื่องช่วยหายใจ ลดปัญหาการเกิดเชื้อดื้อยา ลดภาวะแทรกซ้อนจากการให้ยาต้านจุลชีพ ลดอัตราการเสียชีวิต และลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับเครื่องช่วยหายใจได้

พยาธิกำเนิด

กลไกการเกิด VAP ที่สำคัญ ได้แก่

1. การสำลักสารคัดหลั่งที่ปนเปื้อนด้วยเชื้อจุลชีพจากคอหอยส่วนปาก (oropharynx) โดยเฉพาะที่บริเวณตำแหน่งเหนือ endotracheal tube cuff ที่บริเวณ subglottic ลงไปที่ trachea⁹⁻¹² พบเป็นสาเหตุหลักของการเกิด VAP นอกจากนั้นการสร้าง biofilm ที่บริเวณพื้นผิวภายในและภายนอกของ endotracheal tube ยังช่วยป้องกันเชื้อจุลชีพจากระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย
2. การสำลักเชื้อจากโพรงไซนัสและการสำลักอาหารในกระเพาะอาหารลงไปที่ระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง
3. การหายใจรับเชื้อจุลชีพที่ปนเปื้อนในอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องช่วยหายใจ เช่น ventilator circuit, nebulizer หรือจากเชื้อจุลชีพที่ติดอยู่ที่มือของบุคลากรทางการแพทย์
4. การที่เชื้อจุลชีพแพร่มาทางกระแสเลือด (hematogenous spread) จากการติดเชื้อที่ตำแหน่งอื่น เช่น การติดเชื้อจากการใส่สายสวนหลอดเลือด (intravascular catheter) หรือจากการที่เชื้อจุลชีพที่อยู่ในลำไส้เคลื่อนย้ายผ่านผนังลำไส้เข้ามาในกระแสเลือด (bacterial translocation) ซึ่งจัดว่าเป็นกลไกการเกิดที่พบได้น้อย

บทที่ 5

โรคปอดอักเสบในผู้ที่มี
ภูมิคุ้มกันบกพร่อง

Immunocompromised host pneumonia

05

เกริ่นนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยและทั่วโลกพบอุบัติการณ์ของโรคปอดอักเสบในผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง (immunocompromised host pneumonia, ICHP) เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากความก้าวหน้าในการรักษาโรค ทำให้ผู้ป่วยโรคมะเร็งมีชีวิตรอดมากขึ้น มีการรักษาด้วยการปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือดหรือการปลูกถ่ายอวัยวะเพิ่มขึ้น มีการใช้ยากดภูมิคุ้มกัน ตลอดจนการรักษาด้วยยาชีววัตถุ การรักษาด้วยภูมิคุ้มกันบำบัดเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ป่วยมีภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่องและเกิดปอดอักเสบได้ง่าย ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่องในผู้ใหญ่ประมาณร้อยละ 3 ของประชากรผู้ใหญ่ทั้งหมด และพบว่าร้อยละ 20-30 ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลด้วยโรคปอดอักเสบ¹⁻³ ปัจจุบันแนวทางการวินิจฉัยและรักษาโรคปอดอักเสบชุมชนของ ATS/IDSA พ.ศ. 2562⁴ ไม่รวมผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง เนื่องจากมีความหลากหลายของประเภทและความรุนแรงของผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง อาการและการแสดงของโรคอาจไม่ชัดเจน มีโอกาสติดเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรคได้หลายชนิด รวมทั้งมีโอกาสติดเชื้อจุลินทรีย์ฉวยโอกาส (opportunistic pathogen) เพิ่มขึ้น จึงนับว่าเป็นความท้าทายของแพทย์ในการวินิจฉัยและให้การดูแลรักษาผู้ป่วย ICHP การวินิจฉัยโรคและการระบุชนิดของเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรคที่รวดเร็วและถูกต้อง เพื่อให้การรักษาที่ตรงชนิดของเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรค จะช่วยลดภาวะแทรกซ้อนจากการใช้ยาต้านจุลินทรีย์ลดอัตราพหุผลภาวะและอัตราเสียชีวิตของผู้ป่วย

นิยาม

American Thoracic Society พ.ศ. 2566⁵ ได้ให้นิยามของโรคปอดอักเสบในผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง (immunocompromised host pneumonia, ICHP) คือ ปอดอักเสบจากการติดเชื้อที่เกิดขึ้นในผู้ที่มีความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกันทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งส่งผลให้มีความบกพร่องของการตรวจจับ ทำลาย และ/หรือกำจัดเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรค ได้แก่ ผู้ป่วยโรคมะเร็ง ผู้ป่วยที่ได้รับยาเคมีบำบัด ผู้ป่วยที่ได้รับการปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือด ผู้ป่วยที่ได้รับการปลูกถ่ายอวัยวะ ผู้ป่วยโรคเอดส์ ผู้ป่วยที่ได้รับยากดภูมิคุ้มกัน ผู้ป่วยที่ได้รับยากอร์ติโคสเตียรอยด์ ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยยาชีววัตถุ และผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่องแต่กำเนิด (ตารางที่ 5.1^{5, 6})

บทที่ 6

โรคปอดอักเสบจากการสำลัก

Aspiration pneumonia

06

เกริ่นนำ

โรคปอดอักเสบจากการสำลัก (aspiration pneumonia, AP) คือ ปอดอักเสบจากการติดเชื้อที่เกิดจากการสำลักสิ่งคัดหลั่งจากคอหอยส่วนปาก (oropharynx) หรือจากกระเพาะอาหารซึ่งมีเชื้อจุลินทรีย์ลงไปสู่ระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง AP เป็นโรคที่พบได้บ่อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้สูงอายุ พบว่าร้อยละ 5-15 ของผู้ป่วยโรคปอดอักเสบชุมชน (CAP) เป็น AP¹⁻³ โดยพบอุบัติการณ์การนอนโรงพยาบาลประมาณ 31 ต่อ 10,000 ราย ในผู้ป่วยที่มีอายุมากกว่า 75 ปี^{4,5} และมีอัตราการเสียชีวิตในโรงพยาบาลประมาณร้อยละ 10-15^{6,7} โดยมีอัตราเสียชีวิตเพิ่มขึ้นในผู้สูงอายุ นอกจากนี้พบว่าปอดอักเสบในสถานดูแลผู้สูงอายุสัมพันธ์กับการสำลักร้อยละ 18-30⁹ ในปัจจุบันการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมถึงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของสถานดูแลผู้สูงอายุทำให้มีแนวโน้มอุบัติการณ์ของ AP เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ AP เป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญและเพิ่มมากขึ้นทั่วโลก

ATS/IDSA จำแนกประเภทของโรคปอดอักเสบตามสถานที่ที่เกิดปอดอักเสบ ได้แก่ โรคปอดอักเสบชุมชน (CAP) โรคปอดอักเสบในโรงพยาบาล (HAP) และโรคปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับเครื่องช่วยหายใจ (VAP)^{10,11} อย่างไรก็ตาม AP เป็นการจำแนกประเภทของโรคปอดอักเสบตามกลไกการเกิดโรค ซึ่งการสำลักสามารถเกิดได้ในทุกสถานที่ ทั้งในผู้ป่วยที่อยู่ในชุมชน ผู้ป่วยที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล และผู้ป่วยที่ได้รับการใส่เครื่องช่วยหายใจ

พยาธิกำเนิด

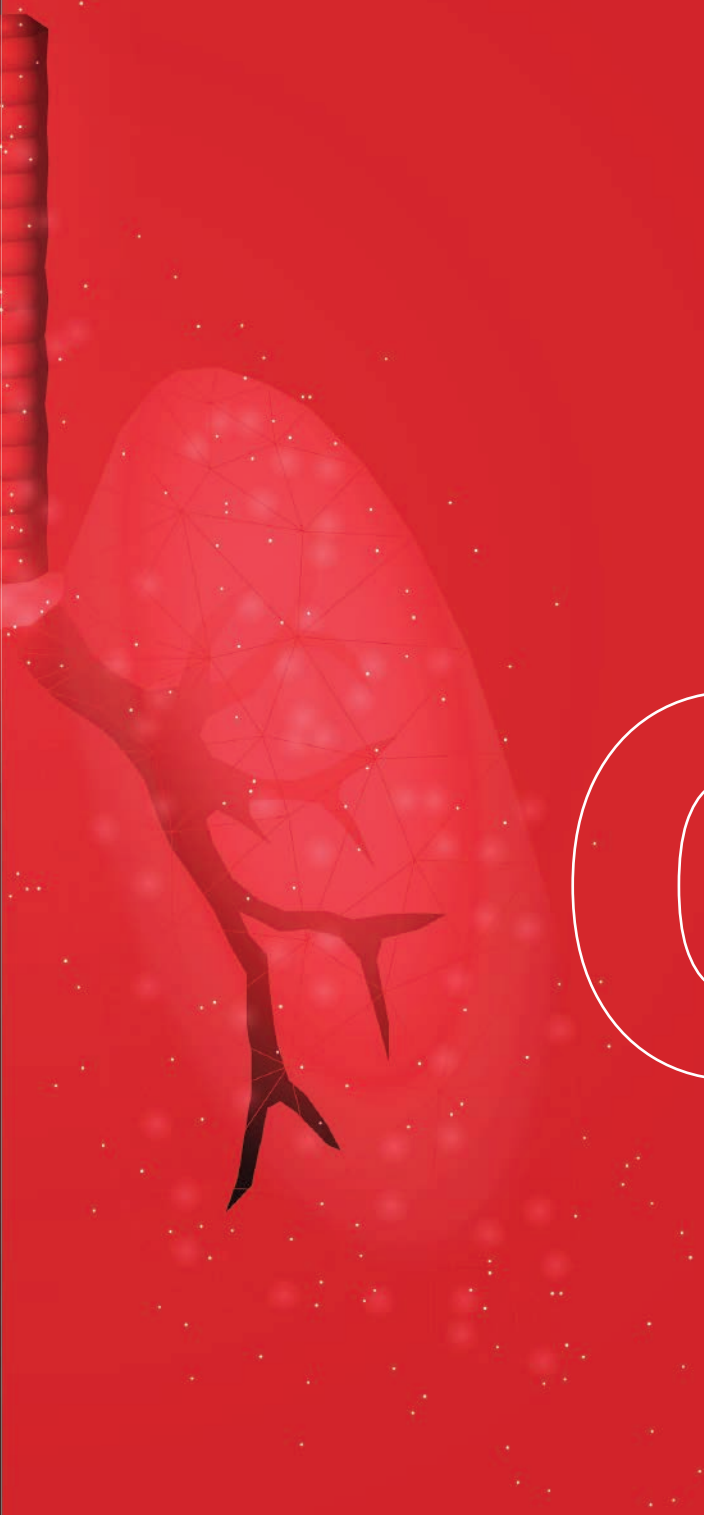
การสำลักสิ่งคัดหลั่งจาก oropharynx (microaspiration) พบได้ในคนปกติ โดยในขณะหลับร้อยละ 50 ของคนปกติจะมีการสำลักสารคัดหลั่งปริมาณเล็กน้อยจาก oropharynx ซึ่งการสำลักดังกล่าวไม่ได้นำไปสู่การเกิด AP เสมอไป^{12,13} AP จะเกิดขึ้นเมื่อสิ่งคัดหลั่งมีเชื้อจุลินทรีย์ปริมาณมากพอ (overwhelming inoculum) หรือมีความรุนแรง (virulent organism) ทำให้เชื้อจุลินทรีย์เคลื่อนลงสู่ถุงลมปอด และระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายไม่สามารถควบคุมเชื้อจุลินทรีย์ให้อยู่ในระดับสมดุลได้ ทำให้เกิดกระบวนการอักเสบติดเชื้อของปอดตามมา ในคนปกติการกลืนและการไอที่มีประสิทธิภาพช่วยป้องกันไม่ให้สิ่งคัดหลั่งลงไปที่ปอดในปริมาณมากพอที่จะทำให้เกิดปอดอักเสบ ดังนั้นการที่ไม่สามารถกลืนสิ่งคัดหลั่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดการสำลักและเกิด AP ตามมา การสำลักอาจเป็นการสำลักที่เห็นได้อย่างชัดเจนระหว่างกลืนอาหาร ระหว่างการให้อาหารทางสายให้อาหาร (macroaspiration) หรืออาจเป็นการสำลักสิ่งคัดหลั่งจาก oropharynx ที่ไม่สามารถพบเห็นได้ชัดเจน (silent aspiration) โดยพบ silent

บทที่ 7

โรคปอดอักเสบจาก
การติดเชื้อโควิด 19

COVID-19 pneumonia

07

เกริ่นนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (coronavirus disease 2019) หรือโรคโควิด 19 (COVID-19) เป็นโรคติดต่อจากการติดเชื้อไวรัส severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) พบการแพร่ระบาดครั้งแรกในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน¹ และแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วไปทั่วโลก โดยองค์การอนามัยโลกประกาศให้โรคโควิด 19 เป็นโรคระบาดใหญ่ทั่วโลก (global pandemic) ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563² และกลายเป็นปัญหาทางสาธารณสุขร้ายแรงทั่วโลก ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2566 พบมีผู้ป่วยโควิด 19 สะสมมากกว่า 770 ล้านรายและมีผู้เสียชีวิตสะสมมากกว่า 6.9 ล้านรายทั่วโลก โดยมีอัตราการเสียชีวิตประมาณร้อยละ 2³ สำหรับข้อมูลในประเทศไทยจากการรายงานของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2566 พบผู้ป่วยโควิด 19 สะสมมากกว่า 4.7 ล้านราย และมีผู้เสียชีวิตสะสมมากกว่า 3 หมื่นราย⁴

โรคปอดอักเสบจากการติดเชื้อโควิด 19 (COVID-19 pneumonia) เป็นโรคปอดอักเสบที่เกิดจากการติดเชื้อโควิด 19 โดยผู้ป่วยมักมีอาการไข้ ไอ หอบเหนื่อย มีภาวะออกซิเจนในเลือดต่ำ ผู้ป่วยบางรายอาจมีอาการรุนแรงจนทำให้เกิดภาวะ acute respiratory distress syndrome (ARDS) และทำให้เสียชีวิตได้ การวินิจฉัยที่แม่นยำและรวดเร็ว ตลอดจนการให้การดูแลรักษาโรคที่รวดเร็วและเหมาะสมจะช่วยลดการแพร่กระจายของโรค ลดภาวะทุพพลภาพ และลดอัตราการเสียชีวิตในผู้ป่วยได้

เชื้อจุลชีพก่อโรค

เชื้อไวรัส SARS-CoV-2 เป็นไวรัสชนิดอาร์เอ็นเอสายเดี่ยวที่มีเยื่อหุ้มไขมันล้อมรอบ (enveloped, positive single-stranded RNA viruses) มีความยาวประมาณ 30 กิโลเบส จัดอยู่ในสกุล (genus) *Betacoronavirus* ซึ่งอยู่ในตระกูล (family) *Coronaviridae*⁵⁻⁸ โดยมีความใกล้เคียงกับเชื้อไวรัส SARS ของค้างคาว SARS-CoV-2 ประกอบด้วย 4 โครงสร้างโปรตีน ได้แก่ สไปค์โปรตีน (spike protein) เอนเวลลอปโปรตีน (envelope protein) เมมเบรนโปรตีน (membrane protein) และนิวคลีโอแคพซิด (nucleocapsid)^{9, 10} โดยเชื้อไวรัสเข้าสู่เซลล์โดยใช้ spike protein ซึ่งมี receptor binding domain อยู่บนผิวของไวรัสจับกับโปรตีน angiotensin-converting enzyme 2 (ACE2) ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวรับ (receptor) ที่ผิวเซลล์มนุษย์¹¹ และมี transmembrane protease serine 2 (TMPRSS2) เป็นตัวช่วย¹² พบ ACE2 หนาแน่นที่บริเวณ

ดัชนี

ก

การเก็บสิ่งส่งตรวจแบบไม่รุกราน.....	86
การเจาะน้ำในช่องเยื่อหุ้มปอด.....	25
การตีมนสุรา.....	14
การดูดเสมหะ.....	98, 100
การดูดเสมหะจากท่อช่วยหายใจ.....	57
การดูแลทางเดินหายใจและป้องกัน	
การสำลัก.....	100
การดูแลทำความสะอาดสภาพแวดล้อมและ	
อุปกรณ์.....	102
การดูแลสุขภาพช่องปาก.....	159
การดูแลอุปกรณ์เครื่องช่วยหายใจ.....	98, 101
การไต่กลืนลดลง.....	172, 173
การตรวจวิทยาเซรุ่ม.....	28
การตรวจสารพันธุกรรม.....	27
การตรวจเสมหะ.....	23
การติดเชื้อในโรงพยาบาล.....	50
การทำความสะอาดมือและช่องปาก.....	99
การที่เชื้อจุลชีพแพร่มาทางกระแสเลือด.....	76
การปลูกถ่ายอวัยวะ.....	110, 119
การป้องกันการสำลัก.....	157
การเพาะเชื้อจากเลือด.....	24, 131
การรับรสลดลง.....	172, 173

การส่งเสมหะเพาะเชื้อ.....	57
การส่องกล้องหลอดลมปอด.....	28, 57, 120, 131
การสูบบุหรี่.....	14
การหย่าเครื่องช่วยหายใจ.....	98, 99
การให้อาหารทางสายให้อาหาร.....	98, 101, 158, 159
เกณฑ์ทางคลินิก.....	86, 91

ค

ความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกัน.....	110, 116, 117
ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อจุลชีพดื้อยา	
หลายขนาน.....	63

ช

เชื้อจุลชีพฉวยโอกาส.....	110
เชื้อจุลชีพดื้อยา.....	78, 79
เชื้อจุลชีพดื้อยาหลายขนาน.....	52
เชื้อแบคทีเรียชนิดไม่พึ่งพาออกซิเจน.....	149

จ

ปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรคโควิด 19 รุนแรง....	184

ฉ

ผู้สูงอายุ.....	13, 17, 32, 34, 43, 112, 146, 150, 192, 194

ฝึในปอด.....	151, 154

โพรง.....	19, 76

ภาวะน้ำในช่องเยื่อหุ้มปอด	25
ภาวะพร่องออกซิเจน	28
ภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง.....	15
ภาวะลมรั่วในช่องเยื่อหุ้มปอด.....	28
ภาวะลิ่มเลือดอุดตันในหลอดเลือดดำ.....	174

ยาต้านการอักเสบ	188, 191, 196
ยาต้านจุลชีพแบบครอบคลุมเชื้อจุลชีพก่อโรค เบื้องต้น.....	36
ยาต้านไวรัส.....	184, 185

โรคโควิด	19 7, 170, 171, 183, 185, 186
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	7, 170
โรคปอดอักเสบ	2
โรคปอดอักเสบจากการติดเชื้อโควิด 19.....	7, 8
โรคปอดอักเสบจากการติดเชื้อแบคทีเรีย	5
โรคปอดอักเสบจากการติดเชื้อพยาธิ.....	6
โรคปอดอักเสบจากการติดเชื้อโมโนแบคทีเรีย	6
โรคปอดอักเสบจากการติดเชื้อรา.....	6

โรคปอดอักเสบจากการติดเชื้อไวรัส.....	5
โรคปอดอักเสบจากการสำลัก	8
โรคปอดอักเสบชุมชน.....	11, 12
โรคปอดอักเสบชุมชนจากการสำลัก.....	149, 154
โรคปอดอักเสบชุมชนรุนแรง	15, 34
โรคปอดอักเสบที่สัมพันธ์กับเครื่องช่วยหายใจ..50, 76, 103	

โรคปอดอักเสบในผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง.....	5, 8, 110
โรคปอดอักเสบในผู้ที่มีภูมิคุ้มกันปกติ	5
โรคปอดอักเสบในโรงพยาบาล	5
โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง	14, 112, 173
โรคหลอดลมโป่งพอง	14, 112, 185

วัคซีนชนิดเชื้อตาย	194
วัคซีนชนิดใช้ไวรัสเป็นพาหะ	193
วัคซีนชนิดสารพันธุกรรม	192
วัคซีนที่ทำจากโปรตีนส่วนหนึ่งของเชื้อ.....	193
วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่.....	42
วัคซีนป้องกันโรคโควิด 19 ..	192, 193, 194, 195
วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัส	43

สุขภาพช่องปากไม่ดี.....	14

หนองในช่องเยื่อหุ้มปอด.....	151

A

AIDS..... 113, 116
 anaerobes 19, 79, 124, 149, 150, 154
 angiotensin-converting enzyme 2
 (ACE2) 170
 antigen test kit, ATK..... 183
 APACHE II 97
 aspiration pneumonia 8, 13, 19, 41,
 146, 154

B

bacterial pneumonia 5
 baricitinib..... 187, 188, 189
 biofilm.....76
 blind bronchial sampling (mini-BAL).....86
 bronchoalveolar lavage..... 12, 28, 30,
 57, 80, 86, 89, 103, 106, 120, 131,
 134, 135, 143, 183
 Bronchopneumonia.....3
 bronchoscopy 28, 30, 57, 89, 90,
 120, 131, 143, 144

C

carbapenem-resistant *A. baumannii*
 (CRAB).....67
 carbapenem-resistant Enterobacterales
 (CRE).....68, 79
 cavitation.....19, 97, 176

chlorhexidine 102, 159
 clinical pulmonary infection score
 (CPIS).....84, 85
 CMV viral load..... 131, 133
 community-acquired pneumonia,
 CAP.....4, 8, 12, 114
 coronavirus disease 2019 170
 corticosteroid 5, 137, 184, 185, 187, 188
 COVID-19 .....7, 170, 179, 185, 188, 192,
 193, 194

COVID-19 pneumonia..... 7, 8, 169, 170,
 175, 177, 178, 179, 180, 181, 182
 COVID-19-associated pulmonary
 aspergillosis..... 176-182
 C-reactive protein 90, 184
 CT halo sign..... 127, 139, 176
 CURB-65 score 31, 33, 34
 cytokine storm..... 171, 174

D

D-dimer..... 174, 184

E

ECMO 188, 189
 empirical antimicrobial therapy.....36, 59,
 91, 95, 139, 154
 Empyema..... 25, 41, 42, 97, 151, 154, 157
 endotracheal aspiration..... 57, 86, 87, 90,
 103

ESBL-producing Gram-negative bacilli.....66	interleukin-6 184
extensively resistant pathogens 66	Interstitial pneumonia.....3, 6, 7
extracorporeal membrane	invasive pulmonary aspergillosis (IPA).. 127
oxygenation..... 188, 189	invasive sampling 86, 87
F	J
fungal pneumonia..... 6, 42	Janus kinase (JAK) inhibitors 184
G	Janus kinase signaling inhibitors 117
global pandemic 7, 170	L
H	Lobar pneumonia 2
hematogenous spread.....76	lobular pneumonia.....3
Hematopoietic stem cell	lung abscess..... 19, 41, 42, 97, 154, 157
transplantation.....15, 111, 185	M
high-flow nasal cannula, HFNC..... 187	macroaspiration..... 146
HIV..... 102, 111, 120, 125, 131, 138,	MDR pathogens.....52, 59
143, 185	MDR VAP.....79
hospital-acquired pneumonia, HAP 5, 8,	melioidosis..... 15, 22, 28
50	Modified CPIS 84
hyperinflammatory response..... 171	molnupiravir 184, 186
Hypogammaglobulinemia 117	mRNA vaccine 192
I	multidrug-resistant (MDR).....52, 78
IL-6 inhibitors..... 184	mycobacterial pneumonia.....6
immunocompromised host pneumonia,	N
ICHP.....5, 80, 110	nasopharyngeal swab.....27, 131, 183
inactivated vaccine 194	necrotizing pneumonia..... 19, 20, 21, 22,
influenza vaccine 42	97, 126, 154, 157

214

severe acute respiratory syndrome	
coronavirus 2 (SARS-CoV-2).....	170
silent aspiration	146
SMART-COP score	35
SOFA.....	97
Solid organ transplantation	111, 113
soluble triggering receptor expressed on	
myeloid cells-1 (sTREM-1)	90
spike protein.....	170

T

tocilizumab.....	187, 188, 189, 191
transbronchial catheter drainage	157
transmembrane protease serine 2	
(TMPRSS2).....	170
transthoracic catheter drainage.....	157
Tumor necrosis factor inhibitors.....	117

U

urinary antigen test.....	27

V

ventilator-associated pneumonia,	
VAP	50, 76, 79
viral pneumonia	5

450
บาท

โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจในเด็ก

ผู้เขียน : รศ. พญ.ไกลดา ศรีสิงห์

ผศ. พญ.ศรัญญา ศรีจันททองศิริ

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยความรู้ทางกุมารเวชศาสตร์ทั่วไป มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ ในเด็ก ประกอบด้วยความรู้พื้นฐานระบบหายใจ โรคติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนบน และโรคติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนล่าง มีเนื้อหาที่ครอบคลุมกลุ่มโรคที่พบบ่อย เน้นความทันสมัย ของเนื้อหา การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ภาษาอ่านง่าย เหมาะสำหรับนิสิตแพทย์ นักศึกษาสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ แพทย์ทั่วไป กุมารแพทย์ พยาบาล และบุคคลทั่วไป

390
บาท

ตำราเนวศรอายุรศาสตร์ 2

บรรณาธิการ : ผศ. นพ.เอกอมร เทพพรหม

ศ. ดร. พญ.สุชาติพิทย์ พงษ์เจริญ

ผศ. ดร. นพ.อภิรัตน์ หวังธีระประเสริฐ

นพ.นพเก้า คงตาล

พญ.ปิยธิดา ชุมชุมศิริวัฒน์

หนังสืออายุรศาสตร์เล่มนี้ รวบรวมปัญหาและโรคทางอายุรศาสตร์ของระบบต่าง ๆ ที่พบบ่อย เพื่อให้ นิสิตแพทย์ แพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป ตลอดจนอายุรแพทย์ ได้นำไปประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนรู้จากหนังสือเล่มนี้ ไปให้การดูแลผู้ป่วยได้อย่างดี

400
บาท

ระบาดวิทยาและสถิติ

ผู้แต่ง : ผศ. ดร. นพ.ศักดิ์ชัย ไชยมหาพฤกษ์

ระบาดวิทยาและสถิติ เป็นศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กันมักจะต้องเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ด้วยกันในทางการแพทย์ การสาธารณสุข หนังสือแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ระบาดวิทยาประกอบด้วยบทนำสู่ระบาดวิทยา การวัดทางระบาด วิทยา การวัดความสัมพันธ์ การออกแบบวิจัย การวิจัยแบบสังเกต การวิจัยทางคลินิกเชิงทดลอง ออกติ ตัวแปรทวน การทดสอบวินิจัยโรค และการวัด ตอนที่ 2 สถิติประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติเชิงอ้างอิง การทดสอบทางสถิติ โปรแกรม คอมพิวเตอร์สถิติ PSPP การเปรียบเทียบตัวแปรเชิงตัวเลข การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอย และการวิเคราะห์การรอดชีพ ตอนที่ 3 การประยุกต์ใช้ ระบาดวิทยาและสถิติ ประกอบด้วย การสาธารณสุข การป้องกันควบคุมโรคติดต่อ และเวชศาสตร์ เชิงประจักษ์

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือความรู้เบื้องต้นด้านระบาดวิทยาและสถิติ ครอบคลุมเนื้อหาสำหรับนิสิตแพทย์ตามเกณฑ์ความรู้ความสามารถของแพทยสภา แต่ในขณะเดียวกันก็ครอบคลุมเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจทั่วไปในการเรียนรู้ ได้ด้วยตนเอง

NUPH
online store

www.nupress.grad.nu.ac.th

0 5596 8833-8836

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

nuph@nu.ac.th

540
บาท

แนวทางการดูแลรักษาภาวะข้ออักเสบเฉียบพลันที่ห้องฉุกเฉิน

ผู้แต่ง : รศ. นพ.ปฐพงศ์ ไตวิวัฒน์

อาการข้ออักเสบเฉียบพลันเป็นอาการแสดงที่ทำให้ผู้ป่วยมารับการรักษาที่ห้องฉุกเฉินที่พบมากในเวชปฏิบัติ ดังนั้นแพทย์ที่ประจำห้องฉุกเฉินจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจแนวทางการวินิจฉัย และการรักษาโรคที่มีอาการแสดงของอาการข้ออักเสบเฉียบพลัน ที่ถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับประโยชน์ของการรักษาสูงสุด

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมแนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคข้ออักเสบเฉียบพลันที่พบมากที่ห้องฉุกเฉิน โดยได้รวบรวมและสรุปประเด็นที่สำคัญในแต่ละบท รวมทั้งสอดแทรกประสบการณ์และความเห็นของผู้มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าว เพื่อให้แพทย์ทั่วไปในเวชปฏิบัติ รวมทั้งแพทย์ที่ปฏิบัติงานที่ห้องฉุกเฉิน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง โดยอาศัยความรู้ทางพยาธิกำเนิด อาการของโรคที่มีอาการแสดงด้วยข้ออักเสบเฉียบพลัน รวมทั้งการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการและการรักษาเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง ในสถานการณ์ห้องฉุกเฉินที่มีสภาวะแวดล้อมที่ตึงเครียดและมีเวลาในการดูแลผู้ป่วยอย่างจำกัด

560
บาท

มะเร็งทางโลหิตวิทยาในเวชปฏิบัติ

บรรณาธิการ : รศ. นพ.พีระพล ว่อง

หนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นเพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการวินิจฉัยและดูแลผู้ป่วยมะเร็งทางโลหิตวิทยาให้แก่แพทย์ผู้ดูแลผู้ป่วยในเวชปฏิบัติ โดยเฉพาะแพทย์ที่ต้องให้การวินิจฉัยและดูแลผู้ป่วยในขั้นตอนแรก แพทย์ใช้ทุน แพทย์ประจำบ้าน และแพทย์ผู้สนใจเกี่ยวกับโรคทางโลหิตวิทยา ครอบคลุมมะเร็งทางโลหิตวิทยาที่พบบ่อยและมีความสำคัญในเวชปฏิบัติ

560
บาท

การพยาบาลผู้ป่วยมะเร็งปอด

ผู้แต่ง : ผศ. ดร.ธิดารัตน์ คำบุญ

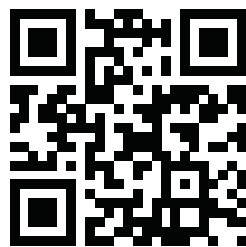
มะเร็งปอด เป็นโรคร้ายแรงที่คุกคามชีวิตและสร้างความหวาดกลัวอย่างมาก การมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรค การรักษา และการจัดการอาการไม่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกุญแจสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ สิ่งเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างพลังกายและพลังใจ แก่ผู้ป่วยและครอบครัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่กับโรคได้อย่างมีคุณภาพ

“การพยาบาลผู้ป่วยมะเร็งปอด” เป็นหนังสือที่หลอมรวมองค์ความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ผสานกับประสบการณ์ทางคลินิกและงานวิจัยของผู้เขียน ครอบคลุมเนื้อหาตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงเชิงลึก หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับนิสิต นักศึกษา พยาบาลวิชาชีพทุกระดับที่ดูแลผู้ป่วยมะเร็งปอด ตลอดจนผู้สนใจทั่วไปที่ต้องการเข้าใจโรคนี้อย่างลึกซึ้ง หนังสือเล่มนี้มุ่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโรคมะเร็งปอดและผู้ป่วย เพื่อนำไปสู่การพยาบาลที่ผสมผสานทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะช่วยยกระดับคุณภาพการดูแลและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งปอดให้ดียิ่งขึ้น

สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

สั่งซื้อหนังสือออนไลน์ จัดส่งถึงบ้านสะดวกรวดเร็ว

สั่งซื้อทันที

 nuph@nu.ac.th

 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

 0 5596 8833-8836

 [nu_publishing](https://twitter.com/nu_publishing)

NUPH
online store

www.nupress.grad.nu.ac.th